

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувачка кафедри

(підпис)
д.е.н., проф. Лоханова Н.О.
“ ___ ” _____ 2020 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного
Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності
(назва освітньої програми)

на тему: **«Особливості обліку та контролю витрат на прикладі**
ТОВ «ІТЕРІС»»
(назва теми)

Виконавець:

Студентка ЦЗВФН

Дроздова Олена Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., старший викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Бойко Ольга Станіславівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Економічна сутність та класифікація витрат підприємства	6
1.2. Відображення витрат відповідно до міжнародної практики	13
1.3. Шляхи та методи оптимізації витрат на підприємствах	18
РОЗДІЛ 2. ДІЮЧА СИСТЕМА ОБЛІКУ ВИТРАТ В ТОВ «ІТЕРІС»	24
2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика ТОВ «ІТЕРІС»	24
2.2. Документальне оформлення та особливості обліку витрат на підприємстві	32
2.3. Особливості обліку ТОВ «ІТЕРІС» для цілей оподаткування	39
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ І АНАЛІЗ ВИТРАТ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ТОВ «ІТЕРІС»	46
3.1. Аналіз динаміки, складу та структури витрат і фінансового стану ТОВ «ІТЕРІС»	46
3.2. Мета і задачі внутрішнього контролю витрат ТОВ «ІТЕРІС» ...	54
3.3. Застосування методів економіко-математичного моделювання для удосконалення діяльності підприємства	61
ВИСНОВКИ	67
Список використаних джерел	71
Додатки	77

ВСТУП

Актуальність теми. Головними умовами ефективного управління виробничим підприємством у ринкових умовах господарювання є повнота, достовірність та оперативність інформації про витрати. Тому центральною підсистемою інформаційній системі бухгалтерського обліку є облік витрат виробництва. З розвитком ринкових відносин та початком глобалізаційних процесів в економіці урізноманітнюються види витрат промислового підприємства, розширюється спектр підходів до тлумачення цього поняття та їх управління. Витрати є складним економічним явищем, яке тісно пов'язане з усіма елементами процесу управління промисловим підприємством. Оптимальна структура витрат повинна забезпечувати безперервність виробництва та впливати на показники діяльності підприємства через показники прибутковості та рентабельності.

Підприємства постійно працюють над оптимізацією власних поточних витрат та шукають шляхи економії ресурсів: створення додаткових грошових резервів для інвестування у власний розвиток, необхідність зменшення собівартості продукції або послуг для зміцнення конкурентних позицій підприємства на ринку, а також збільшення обсягів виробництва продукції. Від належної організації обліку витрат та калькулювання собівартості продукції залежать рівень економічного управління підприємством, ступінь впливу результатів діяльності окремих підрозділів на підвищення ефективності виробництва, обґрунтованість планування якісних та кількісних показників й оптимальне ціноутворення.

Також важливу роль відіграє контроль над витратами підприємства, який є невід'ємною, постійно діючою функцією системи управління підприємством. Кожному підприємству необхідно мати чітко врегульовану систему внутрішнього контролю, оскільки це основа для прийняття управлінських рішень.

Проблеми обліку витрат діяльності підприємства постійно знаходяться у центрі уваги багатьох відомих учених. Значна увага їм приділена в працях Ф.Ф. Бутинця, М.Г. Чумаченка, С.Ф. Голова, М.С. Пушкаря, В.І. Єфіменка, Б.М. Литвина, Ю.Я. Литвина, М.Р. Лучка, В.В. Сопка, З.В. Гуцайлюка та ін.

Проте недостатнє усвідомлення на практиці значення витрат підприємства при формуванні повної собівартості послуг призводить до невірних управлінських рішень, що негативно впливає на фінансовий результат діяльності вітчизняних підприємств сфери послуг.

Актуальність та висока соціально-економічна значущість проблеми управління витратами зумовлює необхідність дослідження теоретичних аспектів та практичного застосування порядку обліку витрат підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та методичних положень обліку та контролю витрат діяльності підприємства, а також розкриття методики обліку, контролю та аналізу витрат на прикладі досліджуваного підприємства та надання практичних рекомендацій щодо їх удосконалення. Для досягнення поставленої мети слід вирішити наступні **завдання**:

- дослідити економічну сутність та класифікацію витрат;
- визначити особливості відображення витрат відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності;
- навести шляхи та методи оптимізації витрат на підприємствах;
- охарактеризувати діяльність Товариства з обмеженою відповідальністю «ІТЕРІС»;
- навести документальне оформлення та особливості обліку витрат на підприємстві;
- визначити порядок оподаткування витрат згідно чинного законодавства;
- проаналізувати динаміку, складу та структуру витрат і фінансового стану ТОВ «ІТЕРІС»
- дослідити мету, задачі та порядок внутрішнього контролю витрат на підприємстві;

– застосувати методи економіко-математичного моделювання для удосконалення діяльності підприємства.

Об’єкт і предмет дослідження. *Об’єктом дослідження* є процес забезпечення оперативною інформацією про господарські операції з обліку та контролю витрат діяльності підприємства. *Предметом дослідження* є сукупність теоретичних, організаційно-методичних та практичних положень обліку, контролю та аналізу витрат діяльності у ТОВ «Ітеріс».

Методи дослідження. Для досягнення мети та вирішення завдань, що визначені у кваліфікаційній роботі були використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Так, для визначення сутності виробничих витрат був застосований історичний та діалектичний метод; для визначення місця витрат у системі бухгалтерського обліку підприємства – системний підхід. Також під час дослідження використовувались методи аналізу, синтезу, узагальнення, спостереження, прийоми групування.

Інформаційна база дослідження. Джерелами для вирішення завдань кваліфікаційної роботи виступають: Податковий кодекс України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, Міжнародні стандарти фінансової звітності, праці вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали науково-практичних конференцій, періодичних видань, електронні ресурси мережі Інтернет, реєстри синтетичного та аналітичного обліку, кошториси витрат, фінансова, податкова та статистична звітність ТОВ «ІТЕРІС».

ВИСНОВКИ

У роботі проведено теоретичне обґрунтування та розроблено практичні рекомендації з організації обліку та внутрішнього контролю витрат операційної діяльності з метою забезпечення ефективного функціонування ТОВ «ІТЕРІС». Відповідно до поставлених завдань та результатів проведеного дослідження зроблено основні висновки.

Для підприємств різної галузі використовуються різні класифікації витрат операційної діяльності, які розробляються виходячи із особливостей діяльності того чи іншого підприємства. Для експедиторських підприємств специфіка послуг обумовлює особливості облікової відображення та внутрішнього контролю. Система організації обліку витрат повинна забезпечувати стабільність розвитку господарюючого суб'єкта, сприяти досягненню стратегічних цілей і вирішення поточних завдань, гарантувати повноту і підтримувати надійність системи фінансової звітності, а також дотримання чинного законодавства і нормативної документації.

Вирішальним значенням для оцінки результативності експедиторських послуг є показник собівартості транспортно-експедиторських послуг. Процес обліково-інформаційного забезпечення механізму оптимізації собівартості транспортно-експедиторських послуг потребує вдосконалення, що дозволить дотримуватися заданого клієнтом рівня якості з одного боку, та ефективно здійснювати свою господарську діяльність за умов конкурентного середовища з іншого.

Також необхідно належно організувати документування витрат, для чого необхідно визначити об'єкту бухгалтерського обліку, оцінити інформативні запити користувачів облікової інформації, обґрунтувати систему показників, які є доцільними для включення до форм первинних документів та забезпечити контроль за додержанням встановленого порядку їх оформлення, розробити форми первинних документів, адаптовані до потреб управління витратами та розробити графік їх документообігу.

Основним видом діяльності ТОВ «ІТЕРІС» є інша допоміжна діяльність у сфері транспорту.

Організаційно-функціональна структура компанії лінійна. Організація поточної та перспективної діяльності підприємства покладена на директора, який несе відповідальність за її здійснення.

За результатами аналізу діяльності за 2017-2019 роки у підприємства чистий дохід від реалізації послуг збільшувався та становив у 2019 році 5613 тис. грн. Собівартість наданих послуг також збільшилася. Темпи збільшення собівартості перевищують темпи збільшення чистого доходу від реалізації, що призводить до зменшення валового прибутку з у грн. чистого доходу. У підприємства фінансовий результат від операційної діяльності протягом періоду, що досліджувався, збільшився на 833 тис. грн. Чистий фінансовий результат ТОВ «ІТЕРІС» за два роки збільшився у 2,2 рази.

Показники фінансової стабільності відображають суттєву залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Так співвідношення залученого та власного капіталу в 2019 році було 13,7. Коефіцієнт фінансової залежності за два роки поступово зменшився та все одно залишається критично великим. Позикові кошти перевищують власний капітал в 14,8 раз, тобто підприємство не в змозі покрити поточні зобов'язання власним капіталом.

Показники ліквідності підприємства відображають достатній її рівень. Значне збільшення поточних зобов'язань призвело до того, що коефіцієнт абсолютної ліквідності зменшився з 0,28 у 2017 році до 0,21 у 2019 році при тому, що грошові кошти підприємства за два роки також збільшилися. Збільшення заборгованості як дебіторської так і кредиторської вплинуло на показник чистого оборотного капіталу, який за період 2017-2019 роки збільшився на 1051 тис. грн та досяг значення 1055 тис. грн. Частка оборотних активів у складі загальних активів складає 95% у 2019 році, що обумовлене специфікою підприємства сфери послуг.

Показники прибутковості ТОВ «ІТЕРІС» свідчать про те, що підприємство є рентабельним. Рентабельність реалізації у 2019 році склала 25%.

За результатами аналізу діяльності ТОВ «ІТЕРІС» можна дійти висновку, що підприємство постійно розвивається та збільшує обсяги реалізації. В цьому випадку ми рекомендуємо підприємству звернути увагу на співвідношення власних та позикових коштів та оптимізувати їх шляхом збільшення частки власного капіталу.

ТОВ «ІТЕРІС» у своїй діяльності використовує два типи договорів транспортного експедирування: 1) діючи від імені клієнта; 2) діючи у відносинах із третіми особами від свого імені.

Бухгалтерський обіг операцій підприємства в цілому відповідає вимогам чинного законодавства та відображається відповідно до національних стандартів. Проте було визначено низку невідповідностей серед яких наступні:

Вся сума загальновиборничих витрат, що була накопичена за місяць ТОВ «ІТЕРІС» списується у витрати виробництва без розподілення на постійні та змінні, розподілені та нерозподілені. В свою чергу це зменшує контроль за необґрунтованими перевитратами.

Витрати, пов'язані зі збутом послуг – це заробітна плата менеджерів по роботі з клієнтами, амортизація основних засобів, які використовуються відділом по роботі з клієнтами відносяться до складу адміністративних витрат. Ми вважаємо, що такі витрати необхідно відображати у складі витрат на збут з використанням рахунку 93. Рахунок 93 «Витрати на збут» підприємством взагалі не використовується.

Перелік статей адміністративних витрат у ТОВ «ІТЕРІС» не передбачений, тому ми радимо розробити перелік статей таких витрат.

Кошти, що отримані підприємством на користь третіх осіб по договорах доручення за своєю сутністю не є оплатою від покупців, тому ми вважаємо, що ці кошти необхідно відображати на рахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами» замість рахунку 36 «Розрахунки з покупцями».

Дослідження порядку внутрішнього контролю ТОВ «ІТЕРІС» відобразило, що на підприємстві відсутня служба внутрішнього контролю та Положення про внутрішній контроль. Створення окремого підрозділу

внутрішнього контролю та формування його централізованої організації є недоцільним, оскільки підприємство відноситься в категорію малих підприємств. Тому система внутрішнього контролю у ТОВ «ІТЕРІС» є децентралізованою.

Контрольні функції, що виконуються керівниками різних ланок управління ТОВ «ІТЕРІС», не визначені в посадових інструкціях. Більшість контрольних функцій зосереджено у виконавчого директора, який є і засновником підприємства.

На підприємстві відсутній документообіг, що призводить до несвоєчасного відображення фінансово-господарських операцій у бухгалтерському обліку та слабкої інтеграції функцій контролю з іншими ланками управління. Тому ТОВ «ІТЕРІС» варто розробити графік документообороту у вигляді переліку робіт щодо створення, перевірки та обробки документів, які виконуються підрозділами підприємства та окремими виконавцями із зазначенням їх взаємозв'язку та строків виконання.

Усунення у практичній діяльності визначених недоліків сприятиме подальшому вдосконаленню організації обліку витрат транспортно-експедиторських операції ТОВ «ІТЕРІС», що у подальшому позитивно вплине на всю господарську діяльність в цілому.

Список використаних джерел

1. Артюх О. В., Криванич М. Ю. Внутрішній контроль обліку витрат: методичні аспекти. *Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство»*. 2018. Вип. 16. С. 914-920
2. Бланк И. А. Словарь-справочник финансового менеджера. К.: «Ника – Центр». 1998. 480 с.
3. Бондаренко Н.М.. Сутність і класифікація витрат. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 3. С. 40-46
4. Булатов М. А. Теория бухгалтерского учета : [Учеб. пос.] / М. А. Булатов. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Издательство «Экзамен», 2005. – С. 256.
5. Бутинець Ф. Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2012. №1(22). С. 11–18.
6. Волкова Н. А., Волчек Р М, Гайдаєнко О.М. Економічний аналіз: навч. посіб. Одеса: ОНЕУ, 2015. 310 с.
7. Волкова Н. А., Подвальна Н. Є. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. Одеса: ОНЕУ, 2013. 267 с.
8. Володіна А.А., Лободзинська Т.П. Роль управлінського обліку та проблеми його впровадження на підприємстві. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ktre-conf-hr.kpi.ua/proc/article/view/202801/202641>
9. Голов С. Ф. Управлінський облік: підруч. 2-ге вид. К.: Лібра, 2014. 704 с.
10. Головацька С.І., Сашко С.І. Внутрішній контроль витрат підприємства: організаційно-методичні аспекти. *Молодий вчений*. 2016. № 5. С. 36-40.
11. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/436-15>

12. Грицак Н.Ю. Облік і внутрішній аудит витрат автотранспортних підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». Київ, 2012. 30 с.

13. Гудзь Н.В. Концептуальні моделі формування фінансових результатів відповідно до МСФЗ, директиви ЄС та НСБО. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 28. С. 330-335

14. Єсієва Н. Транспортно-експедиційна діяльність як один із основних видів діяльності підприємств-перевізників: обліково-правовий аспект. *Економічний аналіз*. Вип. 11, Ч.4. 2012. С. 232-236.

15. Золотницька Ю.В. Особливості нарахування ПДВ на операції з транспортно-експедиторських послуг. URL: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/9180/1/Nauk_chyt_2015_97-100.pdf

16. Золотухін О. Транспортно-експедиторські послуги в Україні. *Вісник. Офіційно про податки*. № 10. 2014. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/6738>

17. Зубчик С.М. Внутрішньогосподарський контроль на підприємствах: організація та методика. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». Львів, 2016. 318 с.

18. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>. – Назва з екрану

19. Концептуальна основа фінансової звітності (п.п. «б» п. 4.25 Розділ IV)

20. Кузіна Р. В. Облік у галузях економіки: навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 508 с.

21. Литвиненко С.Л. Габрієлова Т.Ю., Яновський П.О., Нестеренко Г.І. Транспортно-експедиторська діяльність: навчальний посібник. -2-ге вид., перероб. і доп. К.: Кондор Видавництво, 2016. 184 с.

22. Лічман А.А. Завдання обліку на підприємствах транспортно-експедиторської діяльності. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації*. № 2. 2015. С. 112-119

23. Любар О.О. Організаційні основи побудови обліку витрат операційної діяльності на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2018. № 12. С. 45-49

24. Макконел К.Р., Кемпбелл Р., Брю С.Л. *Экономикс: Принципы, проблемы и политика*. в 2 т. ; Пер. с англ. М.: Республика, 1992. 1040 с.

25. Матюха М.М., Ткачова А.І. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку витрат діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2015. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_11_75

26. Меренкова Л.О. Управління витратами підприємства в ринковій економіці : автореф. дис. ... канд. екон. наук. Харківський державний економічний університет. Харків, 2003. 20 с.

27. Митний кодекс України: [прийнято 13 березня 2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/4495-17>

28. Мошковська О.А. Еволюція обліку витрат в системі бухгалтерських рахунків. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.kpi.kharkov.ua/archive/%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0/vestnik/%D0%A2%D0%B5%D1%85%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B5%D1%81%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B5%D1%84%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%20%D0%B2%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%B0/2008/55/%D0%95%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D1%8E%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D1%83%20%D0%B2%D0%B8%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%20%D0%B2%20%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D1%96%20%D0%B1%D1%83%D1%85%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%8

2%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D1%85%20%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%83%D0%BD%D0%BA%D1%96%D0%B2.pdf

29. Нападовська Л. В. Управлінський облік: підруч. для вузів 2-ге вид., доопрац. та допов. К. : Київ. Нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 648 с

30. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

31. Неруш Ю.М. Логистика. М.: Юнити-Дана, 2008. 495 с.

32. Новик. І.В. Організація системи внутрішнього контролю на підприємстві. *Наукові записки*. № 2 (55). 2017 с. 188-196

33. Огійчук М. Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник / За ред. проф. М. Ф. Огійчука. 7-те вид., перероб. і допов. К. : Алерта, 2016. 1042 с.

34. Олійник С.О. Особливості обліку та управління витратами на підприємстві. *Журнал науковий огляд*. 2017. № 5(37). С. 1-13

35. Островерха Р.Е. Облік витрат: проблеми та шляхи їх вирішення. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 29. С. 580-588

36. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 09.12.1999 р. № 1591 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.

37. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI (зі змінами та доповненнями) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

38. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 (зі змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/1198-2007-п>.

39. Потриваєва Н. В., Кореновська Т.О Нормативно-правові особливості облікового забезпечення витрат та доходів діяльності. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2016. Вип. 1. С. 9-18.

40. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

41. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість. Наказ Міністерства фінансів України № 21 від 28.01.2016 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16>

42. Про транспортно-експедиторську діяльність. Закон України від 01.07.2004 р. № 1955-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1955-15>

43. Ревуцкая Т.В. Партнерство перевозчика и экспедитора – миф или реальность? *Логистика: проблемы и решения*. Вып. 2. 2013. С. 48–53.

44. Родіна О.В. Сучасні підходи до визначення категорії «витрати». *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. № 9. С. 1181-1186

45. Саюн А.О. Розробка моделі стратегічного вибору транспортно-експедиційного підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. Вип. 5. 2010. С. 15–17.

46. Сопко В. В. Бухгалтерський облік : [Навч. посіб.] –[3-е вид., перероб. і доп.] – К. : КНЕУ 2000. – 578 с.

47. Фаріон В. Я. Сутність витрат як економічної категорії . *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. 2013. Вип. 1. С. 44–48.

48. Хандриксен Е.С. Теория бухгалтерского учета: ред. Я.В. Соколов. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 576 с

49. Хомик П.М. Внутрішній контроль на автотранспортних підприємствах. *Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки*. №2 (64). 2013. С. 161-166

50. Хомик П.М. Особливості формування облікової політики на транспортно-експедиторських підприємствах. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації*. № 1. 2014. С. 333-338

51. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/stru>

52. Шутько Т.І. Особливості формування витрат сільськогосподарських підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 22. С. 125-128

53. Щодо оподаткування транспортно-експедиторських послуг, що надаються в межах виконання договорів перевезення митною територією України із залученням третіх осіб-перевізників (платників та неплатників ПДВ) лист ДФС ВІД 08.08.2019 Р. № 3693/6/99-99-15-03-02-15/ПК URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/pisma/gfsu/schodo-opodatkovannya-transportno-ekspeditorsykih-1044916.html>

54. Янковой О. Г. Моделювання парних зв'язків в економіці: Навч. посібник. Одеса: Оптимум, 2001. 198 с.